

Сёння Месяц Апошняя квадра ў 8.00. Месяц у сузор'і Цэльца. Сонца Усход Заход Даўжыня дня

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА:

Градкахвароба як градкатэрапія

Калі муж праводзіў мяне ў камандзіроўку ў прасту, ён пажартаваў на вакале, каб я абавязкова прыведаў з Піцера расаду. І што вы думаеце? Нельга такімі рэчамі жартаваць. Праз тыдзень я вярталася ў Мінск з... чаранкамі галандскіх ружаў!

Гэтае слова я запомніла адразу, як толькі ўпершыню зайшла ў краму «Насенне» два гады таму. Ад паршчы мы абліжылі нічым не апрацоўваны, бо не было яшчэ ў нас апырквалніка. Толькі лісце прыбралі і трохі дрэвы падкармілі. Але сёлета яблыкі ўраджаліся здаровыя, і каб не пладажэрка... Гэта яшчэ адно новае слова ў мамі лексіконе.

А я ж не адразу на гэтыя грады захварэла. Першы год займалася толькі домам: мыла вокны, шыла фіранкі, куляла пакрываваць...

Градкам займалася Люба, мая ятэроўка, з якой мы па летніку, лічы, кампаньёнікі. Люба са спачуваннем глядзела, як я чарговы раз мыю падлогу, бо яна ўвесь дзень працавала на свежым паветры. Першыя грады яна зрабіла невялікія: тры лапікі па два метры ўздоўж і па палове метра ўпоперак.

Сяжроў нават падумала, што я яе на базары купіла. Суседзі, праўда, кажуць, што мы ўсё роўна не так з Любай зрабілі. Лапікі ў нас невялікія, мы, калі і рабілі, то праз раборы помнілі, але ж хацелі, каб грады былі не стандартныя, каб усё гэта глядзелася як коўдра ў тэхніцы почвор. Аксамітак паміж буракамі і цыбульці насадзілі, каб больш яскрава выглядала. Атрымалася і сапраўды довагі прыгожа, хоць, можа, агуркам і кабачкам цеснавата на іх «квадратчык»...

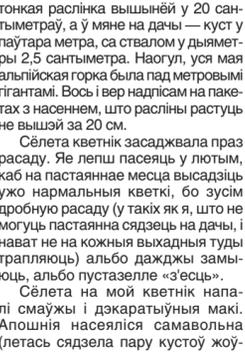
Вось так, пастулова, спачатку каб дапамагчы Любе, потым — каб паспець пасадзіць, потым — каб сабраць, прапалоць, прапрыхліць... Так я і трапіла ў гэтую пастку, якой мала каму ўдаецца пазбегнуць. Кажуць, гэта пройдзе, з цягам часу я ўпэўню, што больш танна купіць гатовую гародніну на базары і каб галава ні пра што не балела. Можна і так. Але я перастала супраціўляцца і спрабаваць пазбегнуць чужых памылак. Праз некаторыя рэчы траба праціць самой. Цяпер мы з Любай марым сэрца на наступнае лета пасадзіць. І суніцы ў... бочку. У нейкім глянцавым часопісе убачылі.

Магу вырастаць мях буракоў, але не магу саўладаць з кветкамі

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ:

— Калі ўвесну знаёмая Стася скардзіца, як стамілася, я з мужам іранічна пераглыдаюся. У «пасуны» выхадныя мы пераварочваем зямлі больш, чым увес. Стасін пачы-соткавы нарэз разам з домам. Ды і што ў яе за агарод? Смехата! Дзве «рэдка» грады, палова ўчастка — газон, астатняе — кветнік. У нас толькі буракоў летас мях вырас, і морквы, столькі ж! Ды я не разумею, як людзі жывуць могуць на гарыстых надзелках, дзе трэба грады цэментаваш, каб іх дажджом не мыла. У той час як Стасіны сваякі суседзі «па блаце» ды за добрыя грошы атрымліваюць мізэрныя надзелкі «на гарах» пад Заслапем, у нашай вёсцы адзін мужж збыў матчыну спадчыну (дом і 40 сотак) усяго за пяць бутэлек гарэлкі.

Спачына маёй бабуні ў надзейныя рукі! На яе сотках клан з маіх родзіцў пабудавалі тры дамы, разбіў агароды. Доля майго бацькі — як вялікая прахадная, дзе пастаянна тусуюцца сваякі. Хоць не хочаш, даволіла рабіць кветкі. Справа гэта для мяне новая. Колькі сёбе памятаю, дык усё ў градах. Не глядзіце, што мічанка, маю і печ прапаліць, і за выхадныя некалькі сотак зямлі укаспаць. У гадоў воем бабуня мне даверыла палочку тое, што я цяпер нікому не давяраю. Вось запусці каго ў моркву, якая толькі пачала вылізаць з зямлі, — на грады застанецца адно пустазелле. Ды бог з ёй, агароднінай, я ж пра кветкі. У мінулым годзе была першая спроба. Частку насення далі знаёмых, іх сакупіла. Пасевала — і некалькі месяцаў ламала галаву над тым, што ў мяне паўзыходзіла: кветкі ці пустазелле. Затое ў жніўні на мой кветнік бегалі глядзець усё суседзі — закітвала кітайскае ружа (адна-летнік, усялены падобнымі на вялікія званочкі кветкамі). У горадзе я паўдзедна з гэтай жа насення вырасла

Сяргей КУРКАЧ:

У такую спякоту зеляніна паўднёвых спецыяў буе на маіх падваконнях

— У мяне няма ўласных 5-6 сотак за горадам (адна ёсць магчымасць завітаць на дачу да цёткі). І мой галоўны міні-агарод знаходзіцца... на падваконнях і балконе. Усе вокны кватэры глядзяць на поўдзень, таму ў нас вельмі сонечна. У першы год паспрабаваў вырошчваць на падваконні самідоры. У двух вялікіх вазонах вырабілі гіганты з такім шыйкоўным бацінцем, якое пакінула наш сонечны пакойчык амаль без святла. Докчы потым нават жартавалі, што сталічная кватэра хутка можа пераўтварыцца ў звычайны парнічок. Праўда, тады, нягледзячы на такое шыйкоўнае бацінне, на самідорах выспела каля двух дзясяткаў вельмі дробных пладоў. Дзесяць, як кажуць, «на адзін зуб».

Потым на балконе мы з малымі вырошчвалі кроп, пятрушкі і селідэры. Вырошчваюць усё гэта цікава, але зеляніну нават у маі можна набыць у любой краме і не вельмі дорага. Таму сёлета, улічваючы запланаваную спякату, я вырашыў пасадзіць на кватэрных «палатках» паўднёвыя спецыяў. Упершыню на балконе выраіўшы фенхель, які ў першы тыдзень свайго жыцця нагадавае кроп. Аднак пасля ён ператварыўся ў расліну з довагі моцным сімбам і сакавітым лісцем. Па смаку і водары фенхель нагадавае аніс, і нашым салатам з агуркі і таматаў спецыяў надае адценне паўднёвай экзатыкі. Цікава смакава букет атрымліваецца, калі фенхель дадаць пры марынаванні самідораў.

У вазонах мы вырошчваем мелісу. Яе выкарыстоўваем як прыправу для рыбы і грыбоў (яна мае прыемны лімонны пах), а якія смачныя з мелісай кампоты і гарбата. Акрамя таго, яна яшчэ і лечыць: у народнай медыцыне лічыцца, што дапамагае пры сардэчных захворваннях і ў якасці патагоннага сродку.

Пасадзіў я і цыбулю на пер'е. Думаў, што скохла, пачаў вырастаць са скрыні — а там завязаліся вялікія цыбуліны. У сёлётную спякату ў маіх вазонах падаваконні лепш за ўсё ўраджы базілік. Радзіма яго — Усходняя Індыя. Але сёння ў дзікім стане базілік расце ў субтропіках Амерыкі, тропіках Азіі і Афрыкі. Выдатна ён пацувае сябе і ў мяне на падваконні, як бы пацварае, што надвор'е ў Беларусі сапраўды сёлета трапілінае. Базілік — аднагодовае расліна, аднак яго можна не адзін раз падразаць, каб атрымліваць дадатковае зеляніну. Ён нават куціцца і дае новую парцю свежага лісця. Хутка будзе збіраць ураджай свайго базіліку ўжо чацвёрты раз. У Грузіі і Арменіі кажуць: «Хо базілік жуе, той доўга жыве».

Я адшукаў у адным старым часопісе сваевіх часоў цікавы рэцэпт наюпа пад назвай «Васільковая прахалода». Паспрабаваў зрабіць. І мне, і дзецям спадабалася. Трэба на тры літры вады ўзяць добурую жменьку свежага базіліку, Пракінаць 2-3 хвіліны разам са шклянкай цукру. Потым дадаць туды сок аднаго лімона. Напой будзе яшчэ смачнейшы, калі замест часткі цукру пакласці лыжку мёду.

А вась на дачы ў цёткі амаль нічога не ўраджала. Яе участкамі нізіны і знаходзіцца на тарфяніках — пасля моцных дажджоў там амаль усё пагігло. Добра адчувае сабе толькі перскавая паўднёвая сліва, якая расце на узгорку.

Фірмовыя парады:

- Радзіску няма сэнсу садзіць пазней за апошні дзень мая і раней за 5 жніўня — пакуль дзень доўгі, пойдзе ў пукі. ● Калі надвор'е дажджлівае, з завязі самідораў і кабачкоў трэба абвешваць адвільныя кветкі (калі іх кветкі акрутна не выдаціць з завязіў тамата ці кабачка, тым могуць згніць). ● Ад камароў лепшы сродак — не нервавацца. Той, хто ліхаманка махае рукамі, надвор'е, выдзяляе для іх больш паху. Нядаўна паказалі і больш надзейны сродак — змазваць адвільныя ўчасткі цела маслам. Спрабаваць, дапамагае, можа там, што камар не можа ўскруці ўсідзіць нос — саслізгае!). ● Што я раблю, калі малых не ядучь чорныя і чырвоныя парэчкі? Стаўлю металічную міску з ягадамі на гарачую печ і сокам, што пусціць парэчкі, паліваю мануно і аўсяную кашу, альбо дадаю ў тварог (вось вам і ёгурт). 3 чырвоных парэчак робім желе-марозіва: перацэраем з цукрам (выдаляем катэчкі і скурку), масу заліваем у фарму і ставім на некалькі гадзін у халадзільнік, каб застыла. ● Падару чытачам «Звязды» насенне маёй кітайскай ружы (колер ружовы).

Надвор'е на заўтра. Гэамагнітныя ўзрушэнні. Абароначныя: няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў; невялікія геамагнітныя узрушэнні; слабавыя геамагнітныя бурэ; малая геамагнітная бурэ.

3 жніўня. 1943 год — пачаўся першы этап «рэзкавай вайны». Гэтая аперацыя беларускіх партызан мела вялікае аперацыйна-стратэгічнае значэнне для наступальных сваевіх войск. Паводле ацэнкі германскага штаба, «пачатак разгрому арміі «Цэнтр» быў пакладзены дзевяццю 240 тысяч партызан Беларусі, якія за адну ноч узарвалі чыгуначнае палатно ў 10 тысячак месцах і парушылі ўсю транспартную сістэму». 1492 год — Хрыстафор Колумб накіраваўся ў падарожжа, каб адкрыць новыя, заходні, шляхы ў Індыю. У Індыю ён не трапіць, затое адкрые Новы Свет.

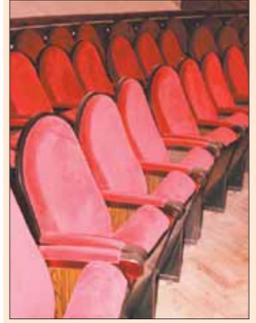
Каліна чырвоная. Чырвоная каліна ў народных паданнях славян была сімвалам жаночага лёсу: дзевочкасы і даросласцы, таемныя спатканы, каханне і расстанне, радасць вяселлі і гора здары. Каліна кітннее белымі прыгожымі кветкамі, вылучае навокал світ чысціні і радасці. Але прыходзіць каханне, а з ёю і вяселле: радасць з горам напалова. Хутка сыходзіць калінаў цвет, хутка знікаюць пацуды. А кволяе галінкі каліны, як і жаночы лёс (заўсёды быць пакорлівай), ломіцца пад дажджом і ветрам.

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ. Crossword puzzle grid with various clues in Belarusian.

ШЫРАТА АМЕРЫКАНСКАГА ТЭАТРАЛА

Вынікі даследавання, праведзенага кампаніяй Theater Projects Consultants, паказалі, што з 1990 па 1990 год крэслы ў тэатрах ЗША пашырыліся на дзве цалі (крыху больш чым пяць сантыметраў). У 1990 годзе сярэдняя шырыня сядзення складала 21 цалю (53,3 сантыметра).

з часам становіліся ўсё вышэй і паўней. Шматлікія сучасныя глядачы адчуваюць сябе некамфортна ў крэслах, створаных 30 гадоў таму. — заявіў Джон Коін, адзін з арганізатараў даследавання. З-за павелічэння шырыні крэслаў у залах змяшчаецца менш глядачоў. Па звестках Theater Projects Consultants, памышчаны аднолькавага памеру ў 1990 годзе змяшчалі ў два разы менш наведвальнікаў, чым у 1900-м. Больш за тое, з 1990-х гадоў сярэднія габарыты залы выраслі яшчэ на 30%. Паводле звестак Цэнтра па кантролі і прафілактыцы захворванняў ЗША, з 1960 па 2000 год сярэдняя вага дарослага амерыканца павялічылася прыкладна на 11 кілаграмаў (15% ад паказчыка 1960 года).

ВЫТРЫМКА У.. 230 ГАДОЎ

На думку Экстрама, у 1780-х гадах бутэлькі перавозілі ў Расію. Дайверы адракавалі бутэльку проста на лодцы і, да іх вялікага захвалення, гэты было выдатна захаванае шампанскае. «Мы не ведалі, што гэта шампанскае. Думаў, вясці ці штосьці яшчэ. У яго быў непараўнальны смак. Яно было салодкім, з прысмакам тытуню і дуба», — расказаў Экстрам. Кіраўнік спецыяльнай групы па праверцы якасці шампанскага і яго сапраўднасці, аднак для пацверджання ўзору былі адпраўленыя ў Францыю для праверкі. Шведскі віныны эксперт Карл-Ян Гранквіст паведаміў, што калі коркі ў астатніх бутэльках не пашкоджаны, а шампанскае таксама добра захавалася, кошт кожнай з бутэлек можа склаці 50 тысяч фунтаў стэрлінгаў. Шампанскае з карабля прыблізна на 40 гадоў старэйшае за самае старое зарэгістраванае шампанскае, якое захоўваецца ў традыцыйнага французскага вытворцы шампанскага.

ПТУШЫНЫЯ АБАРОНЦЫ АБЕДАЎ

Кіраўніцтва школы ім Яна Ханта, размешчанай у брытанскім Плімуце, «няняю» трох драпежных птушак для аховы вучняў падчас абедзенных перапынкаў. Па словах прадстаўнікоў навучальнай установы, драпежныя птушкі ад галодных чаек, якія выплоўваюць у дзядзьку бутэрбрды, чыпы і іншыя прысмакі.

Чайкі ўжо даўно называюць дзедзіям, якія падчас абедзеннага перапынку выходзяць на вуліцу, каб перакусіць. Параўнаўшы са спецыялістамі, кіраўнікі школы вырашылі набыць некалькіх драпежных птушак. У выніку ў школе з'явіліся дзве пустыныя кані і адзін сокал, якім даручылі работу па адлужванні чаек. Цяпер кні Джаспер і Хоўп, а таксама іх таварышы, сокал Монці, аблятаюць тэрыторыю школы двойчы на тыдзень падчас абедзенных перапынкаў. Прадстаўнікі школы высокая ацанілі вынікі працы драпежнікаў. У навучальнай установе адзначалі, што Джаспер, Хоўп і Монці не толькі служач ахоўнікамі, але і могуць выступаць у якасці найаўнага дапаможніка падчас школьных заняткаў на біялогіі і экалогіі.

Усміхнемся!

— Якія вар'яты купляць адзенне па такім кошыку? — Дык не купляйце... — Дык вар'яты ж усё разбярэўці! Парыжскія бамбы арганізавалі пікет на Елісейскіх палях у знак пратэсту супраць новых тэхналогій. Па іх меркаванні, у скрынцы з-пад ЖК-тэлевізара жывуць зусім немагчыма. — Кажуць, Чэхаў — з Таганрога! — Так... Гэтых чэхаў цяпер у Таганрозе — поўна! Гэта не я тоўстая. Гэта ў цябе рукі кароткія... Жонка — мужу: — Я адвяджала, мяне не было дома 6 тыдняў! Нарошце я вярнулася — і што? Табе гэта абьявава, у цябе няма для мяне ніводнага паштоўнага слова. І гэта пасля маёй шасцігднёвай адсутнасці! — Чаму няма? — Якое? — Дзякуй!

